

Sygn. akt II Ka 578/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Zamościu II Wydział Karny w składzie :

Przewodniczący: SSO Urszula Zwolak

Sędziowie: SO Lesław Dąbrowski

SO Przemysław Szyszka (spr.)

Protokolant: stażysta Dorota Wybacz

przy udziale Prokuratora Prok. Okręg. Marka Sowy

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2014 roku

sprawy **A. W. (1)**

oskarżonego z art.178a§4 kk

na skutek apelacji, wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Tomaszowie Lubelskim

z dnia 16 kwietnia 2014 r. sygn. akt II K 714/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że :

- 1) łagodzi do 2 (dwóch) lat wymiar orzeczonego wobec A. W. (1) środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych ;
- 2) uchyla rozstrzygnięcie o środku karnym podania wyroku do publicznej wiadomości;

II. w pozostałych częściach utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok ;

III. zwalnia A. W. (1) od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie apelacyjne, zaś wydatkami za to postępowanie obciąża Skarb Państwa.

/-/ Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt II Ka 578/14

UZASADNIENIE

A. W. (1) został oskarżony o to, że:

w dniu 31 sierpnia 2012 roku w R. województwa (...) będąc wcześniej prawomocnie skazanym wyrokiem Sadu Rejonowego w Tomaszowie Lubelskim nr VK 519/04 za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości prowadził w ruchu lądowym samochód osobowego marki V. (...) nr rej. (...) będąc w stanie nietrzeźwości 0,72 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu,

tj. o czyn z art. 178a§4 kk.

W wyroku z dn.16.04.2014r., w sprawie II K 714/13 Sąd Rejonowy w Tomaszowie Lubelskim uznał A. W. (1) za winnego tego, że:

w dniu 31 sierpnia 2012 roku w R., województwa (...) prowadził w ruchu lądowym samochód osobowy marki V. (...) o numerze rejestracyjnym (...) będąc w stanie nietrzeźwości 0,72 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, to jest popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 178a§1 kk i za to:

na podstawie art. 178a§1 kk wymierzył oskarżonemu karę grzywny w liczbie 100 (stu) stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej grzywny na kwotę 15,00 (piętnastu) złotych;

na podstawie art. 42§2 kk i art. 43§1 kk orzekł zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 (trzech) lat;

na podstawie art. 39 pkt 8 kk w zw. z art. 50 kk orzekł podanie wyroku do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie go na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy w T. przez okres trzech miesięcy;

na podstawie art. 49§2 kk orzekł wobec oskarżonego świadczenie pieniężne w kwocie 200,00 (dwustu) złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w W.;

na podstawie art. 63§1 kk na poczet orzeczonej kary grzywny zaliczył oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie to jest okres zatrzymania w dniu 31 sierpnia 2012 roku, przyjmując, iż jeden dzień pozbawienia wolności równa się dwóm stawkom dziennym grzywny i uznał za wykonaną grzywnę w ilości 2 (dwóch) stawek dziennych w kwocie po 15,00 (piętnaście) złotych każda;

na podstawie art. 626§1 kpk i art. 627 kpk oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23.06.1973 roku o opłatach w sprawach karnych zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w kwocie 240,00 (dwustu czterdziestu) złotych, na które składają się opłata w kwocie 150,00 (stu pięćdziesięciu) złotych i wydatki poniesione przez Skarb Państwa w łącznej kwocie 90,00 (dziewięćdziesięciu) złotych.

Apelację od tego wyroku złożył Prokurator, zaskarżając go w całości na niekorzyść oskarżonego i zarzucając mu:

obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a mianowicie art.167 kpk, 366§1 kpk i art.410 kpk, wyrażającą się zaniechaniem wyjaśnienia przez Sąd istotnej okoliczności sprawy i ustalenia w jaki sposób i gdzie A. W. (1) dokonał wpłaty świadczenia pieniężnego w kwocie 100 zł. na rzecz Stowarzyszenia Pomocy (...) na ratunek” w T. orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego w Tomaszowie Lubelskim z dnia 21 czerwca 2004 roku sygn. akt V K 519/04, czego ustalenie mogłoby przyczynić się do jednoznacznego stwierdzenia czy wobec oskarżonego nastąpiło zatarcie skazania za ten czyn i czy zasadnie Sąd uznał A. W. (1) za winnego jedynie czynu z art.178a§1 kk, a nie zgodnie z zarzutem zawartym w akcie oskarżenia z art.178a§4 kk,

wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył:

Choć uchybienie nie będące przedmiotem zarzutu apelacyjnego nie zaistniało, to kontrola wyroku wskazała na konieczność złagodzenia rozstrzygnięcia o karze.

Sąd Rejonowy dokonując ustaleń dot. kwestii wpłaty kwoty 100 zł. tytułem środka karnego na rzecz Stowarzyszenia Pomocy (...) na ratunek” w T. nie dopuścił się obrazy przepisów prawa procesowego. Przeciwnie – Sąd I instancji przeprowadził wszystkie relewantne dla tej kwestii dowody, możliwe do przeprowadzenia w istniejącym stanie faktycznym sprawy.

Skarżący bezzasadnie zarzuca, że Sąd Rejonowy nie wykorzystał możliwości indagacji oskarżonego o sposób dokonania tej wpłaty, co w ocenie skarżącego pozwoliłoby na przeprowadzenie dalszych dowodów na okoliczność dokonania tej wpłaty. Należy bowiem zauważyć, że w postępowaniu pierwszoinstancyjnym oskarżony, korzystając ze swych procesowych uprawnień, odmówił składania wyjaśnień, zwięźle ustosunkowując się do treści protokołów uprzednio złożonych wyjaśnień /k.93v/. Działanie Sądu postulowane przez oskarżyciela byłoby próbą naruszenia zasady z art.74§1 kpk i uprawnień oskarżonego art.175§1 kpk. Skarżący nie wskazał też nowych faktów lub dowodów które mogłyby podważyć ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego co do tego, że A. W. uiścił kwotę orzeczonego od niego wyroku V K 519/04 Sądu Rejonowego w Tomaszowie Lubelskim, środka karnego na rzecz wskazanego Stowarzyszenia.

Po analizie materiałów sprawy stwierdzić nadto należy, iż w pisemnych motywach wyroku sporządzonych z niezbędną starannością o uwzględnienie i analizę wszelkich faktów istotnych w sprawie, Sąd Rejonowy poddał wszechstronnej analizie logicznej zebrane dowody, w sposób w pełni przekonywający oraz zgodny ze wskazaniami wiedzy i życiowego doświadczenia, przedstawiając, na jakich przesłankach faktycznych i prawnych oparł swoje własne przekonanie odnośnie wiarygodności tych dowodów, które Sąd włączył do faktycznej podstawy wyroku i dlatego nie dał wiary pozostałym dowodom. Wnioski Sądu wyprowadzone zostały z całokształtu okoliczności ujawnionych podczas przewodu sądowego (art. 410 k.p.k.), zgodnie z dyrektywami prawdy (art. 2 § 2 k.p.k.) i bezstronności (art. 4 k.p.k.), a tym samym nie wykraczają one poza granice ocen zakreślonych dyspozycją art. 7 k.p.k. W szczególności zaś trafnie uznał, że skazanie A. W. w sprawie V K 519/04, wyrokiem Sądu Rejonowego w Tomaszowie Lubelskim za przestępstwo z art. 178a§1 kk, uległo z mocy art. 107§4 kk zatarciu przed chwilą popełnienia czynu przypisanego mu w zaskarżonym wyroku.

Tak więc rozstrzygnięcie o winie i kwalifikacji prawnej czynu oskarżonego nie budzi wątpliwości.

Korekturze musi zaś ulec rozstrzygnięcie o karze.

Orzekając o karze i środkach karnych Sąd I instancji analizował zarówno stopień winy, jak i społecznej szkodliwości czynu oskarżonego, czemu dał wyraz w uzasadnieniu wyroku (k. 129-130).

Analiza ta nie nasuwa zasadniczych zastrzeżeń. Choć Sąd I instancji skupił się na analizie stopnia społecznej szkodliwości czynu, to jednak ustalił, że oskarżony działał w normalnej sytuacji motywacyjnej, a także zaistniały inne przesłanki subiektywnego przypisania mu winy /k.129/. Trzeba jedynie syntetycznie przypomnieć, że jeżeli nie zachodzą żadne okoliczności wskazujące na zmniejszenie faktycznego zakresu wolności w realizacji czynu zabronionego przez sprawcę, a więc na zmniejszenie stopnia zawinienia, stopień winy będzie się pokrywał ze stopniem społecznej szkodliwości przypisanego mu czynu, gdyż sprawcy można przypisać całą społeczną szkodliwość tego czynu /por. W.Wróbel, A.Zoll: Polskie prawo karne. Część ogólna. Kraków 2010, s.326 i in./

Ponadto Sąd rozważył nie tylko okoliczności zaostrzające wymiar kary oskarżonego, ale i okoliczności łagodzące.

Wreszcie –Sąd I instancji wywiódł, przy uwzględnieniu dyrektyw wymiaru kary, wybór i rozmiar kary i środków karnych wymierzonych oskarżonemu. Argumenty podniesione przez Sąd I instancji co do wyboru i rozmiaru kary grzywny są trafne, przekonujące i należyście uwzględniają dyrektywy wymiaru kary, a także szczególne, niepowtarzalne okoliczności tej sprawy.

Co do rozstrzygnięcia o środkach karnych, to choć Sąd I instancji trafnie wskazał na okoliczności faktyczne i przesłanki normatywne do ich zastosowania, to nie rozważył, że w niniejszym postępowaniu obowiązywał go zakaz z art.443 kpk. Trzeba przypomnieć, że uprzednio wydany wyrok został uchylony na skutek apelacji wniesionej na niekorzyść oskarżonego przez Prokuratora.

Należy w związku z tym zauważyć, że w doktrynie prawa procesowego wypowiedane są poglądy, z odwołaniem się do treści art. 447 k.p.k., że w przypadku stwierdzenia uchybienia podniesionego w apelacji prokuratora na niekorzyść oskarżonego, sąd odwoławczy będzie mógł orzekać na niekorzyść w granicach wynikających z art. 447 § 1 i 2 k.p.k. także co do innych elementów wyroku niż te, na których oparto istnienie uchybienia opisanego w apelacji; warunkiem

takiego szerszego orzekania na niekorzyść jest oczywiście, co trzeba jeszcze raz podkreślić, zasadność wskazanego uchybienia (por. Z. Gostyński (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz 1998, s. 500-501; S. Zabłocki, Postępowanie odwoławcze w Kodeksie postępowania karnego po nowelizacji. Praktyczny komentarz, Warszawa 2003, s. 331; J. Grajewski, L. K. Paprzycki, S. Steinborn, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. II, 2006, teza 3; T. Grzegorzczak, Kodeks postępowania karnego oraz ustawa o świadku koronnym. Komentarz, Warszawa 2008, s. 965). Poglądy te nie zostały aprobowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który stoi konsekwentnie na stanowisku, że przepis art. 434 § 1 zd. drugie k.p.k. stanowi regulację o charakterze lex specialis do normy art. 447 k.p.k. i pozwala sądowi odwoławczemu orzec na niekorzyść oskarżonego tylko w tym zakresie, w którym stwierdza zasadność podniesionego w apelacji prokuratora uchybienia (por. wyroki SN: z dnia 27 kwietnia 2009 r., V KK 398/08, OSNKW 2009, z. 7, poz. 55 z aprobującą glosą D. Świeckiego, Palestra 2009, z. 11-12, s. 294 i nast.; z dnia 12 sierpnia 2009 r., V KK 91/09, Lex 519623, z dnia 25 października 2011 r., II KK 130/11, LEX nr 1084714/).

Obowiązujący obecnie przepis art. 443 k.p.k. stanowi, że w razie przekazania sprawy do ponownego rozpoznania wolno w dalszym postępowaniu wydać orzeczenie surowsze niż uchylone tylko wtedy, gdy orzeczenie to było zaskarżone na niekorzyść oskarżonego albo, gdy zachodzą okoliczności określone w art. 434 § 3 k.p.k. Nie dotyczy to orzekania o środkach wymienionych w art. 93 i 94 Kodeksu karnego. W uchwale z dnia 29 maja 2003 r., I KZP 14/03 (OSNKW 2003 r., z. 7-8, poz. 61) Sąd Najwyższy słusznie jednak stwierdził, że przepisu art. 443 k.p.k. nie można interpretować w izolacji od uregulowania zakazu reformationis in peius obowiązującego w postępowaniu przed sądem odwoławczym, co w konsekwencji pozwoliło na wyrażenie poglądu, że wydanie "orzeczenia surowszego w rozumieniu art. 443 k.p.k. - po uchyleniu orzeczenia i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania - jest dopuszczalne w dalszym postępowaniu tylko wówczas, gdy uchylenie to nastąpiło na skutek uwzględnienia środka odwoławczego wniesionego na niekorzyść oskarżonego, i to jedynie w granicach zaskarżenia na niekorzyść lub gdy uchylenie orzeczenia nastąpiło z mocy samej ustawy, niezależnie od granic zaskarżenia (art. 439 § 1 k.p.k., art. 440 k.p.k.). W piśmiennictwie przekonywająco zauważono, że skoro nowy Kodeks postępowania karnego w swym założeniu przyjął całkowite zrównanie przedmiotowego zakresu orzekania na niekorzyść oskarżonego (art. 434 § 1 k.p.k.) oraz obowiązywania zakazu reformationis in peius w postępowaniu odwoławczym i w postępowaniu ponownym, to wypowiedziane przez Sąd Najwyższy stanowisko należy poszerzyć o konsekwencje, jakie w przypadku wniesienia apelacji na niekorzyść oskarżonego, sporządzonej przez "podmiot fachowy" (art. 427 § 2 k.p.k.), mają zarzuty wskazane w takiej apelacji (K. Marszał: Glosa do uchwały SN z dnia 29 maja 2003 r., P.S. 2004 r., nr 7-8, s. 269). Uwzględniając tę trafną uwagę i posługując się wykładnią systemową oraz funkcjonalną przepisu art. 443 k.p.k., co w tym przypadku jest w pełni uzasadnione, należy stwierdzić, że zakres możliwego orzekania na niekorzyść oskarżonego w postępowaniu ponownym jest wyznaczony nie tylko przez sam fakt wniesienia w tym kierunku środka odwoławczego, ale także przez ograniczenia wynikające z art. 434 § 1 k.p.k. (pomijając wyłączenia z art. 434 § 3 k.p.k., nie mające substratu w tej sprawie). Oznacza to, że orzekanie na niekorzyść oskarżonego w postępowaniu ponownym jest dopuszczalne tylko w granicy zaskarżenia pierwszego, uchylonego wyroku, środkiem odwoławczym wniesionym na jego niekorzyść, a w przypadku sporządzenia i wniesienia środka odwoławczego przez oskarżyciela publicznego, nadto tylko w razie stwierdzenia uchybień podniesionych w takim środku odwoławczym (art. 427 § 2 k.p.k. i 434 § 1 k.p.k.), chyba że ustawa stanowi inaczej (art. 439 § 1, 440 k.p.k., 455 k.p.k.). Sąd rozpoznający sprawę ponownie będzie mógł wydać orzeczenie surowsze jedynie w granicy, w jakiej nastąpiło przekazanie i tylko na podstawie zarzutów (stwierdzonych przez sąd odwoławczy uchybień), które spowodowały uchylenie pierwszego wyroku (szerzej zob. D. Świecki: Granice orzekania na niekorzyść oskarżonego na podstawie art. 434 § 1 i art. 443 k.p.k., Przegl. Sąd. 2009 r., nr 5 s. 68 i n.; W. Kociubiński: Ponowne rozpoznanie sprawy przez sąd pierwszej instancji - art. 443 k.p.k., Prok. i Pr. 2009 r., nr 2, str. 26 i n., wyrok SA we Wrocławiu z dnia 16 września 2009 r., II AKa 235/09, LEX nr 519606/).

In casu oznacza to, że skoro nie podniesiono w poprzedniej apelacji Prokuratora zarzutów dotyczących nieorzeczenia określonych środków karnych lub ich niewspółmierności / łagodności/, to w postępowaniu ponownym w związku z zakazem z art. 443 k.p.k. Sąd I instancji nie mógł rozstrzygać w tym zakresie surowiej dla oskarżonego. Nie oznacza to oczywiście jednak niemożności korzystania z nowych, uprzednio nieprzeprowadzonych dowodów, co Sąd I instancji czynił.

Także sporządzając więc bilans zmian dokonanych w zaskarżonym wyroku w relacji do uprzednio uchylonego wyroku, Sąd odwoławczy ocenił, że ich całokształt, uwzględniający zarówno zmiany in peius, ale i in melius wskazuje – po ocenie ilościowej i jakościowej – że przeważa wyraźnie kierunek zmian na niekorzyść oskarżonego w zakresie środków karnych i przynosi oskarżonemu realnie większe dolegliwości zarówno ogólnie / jako całokształt zastosowanych sankcji/ oraz wężej – w zakresie środków karnych właśnie. /por. postanowienie SN z dn. 17.12.2001 r., IV KKN 547/97, lex nr 51599, uzasadnienie wyroku SN z 31.05.2007 r., V KK 85/07, lex nr 282827/.

Trzeba podkreślić, że przy identycznym jak w uprzednio uchylonym wyroku opisie czynu przypisanego i jego kwalifikacji prawnej, a także identycznym wymiarze kary grzywny, Sąd Rejonowy orzekł surowszy co do swego wymiaru zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych /3 lata, a uprzednio 2 lata/, a także – uprzednio nie orzeczony środek karny podania wyroku do publicznej wiadomości. Zakres zwiększenia tych dolegliwości nie jest należyście łagodny przez nieznaczne obniżenie kwoty świadczenia pieniężnego, orzeczonego na mocy art.49§2 kk /z 300 zł. na 200 zł./.

Ze względu na to należało dokonać stosownej korektury zaskarżonego wyroku, wskazanej w punktach I 1 i I 2 wyroku sądu odwoławczego.

Natomiast wobec braku konieczności dalej idącej ingerencji w rozstrzygnięcia zawarte w zaskarżonym wyroku, w szczególności niestwierdzenia okoliczności, wyczerpujących przesłanki art.439 kpk, art.440 kpk i art.455 kpk, w pozostałych częściach utrzymano w mocy zaskarżony wyrok jako słuszny.

Ze względu na bardzo trudną sytuację materialną oskarżonego, który utrzymuje siebie i swoją rodzinę jedynie z niewielkich i nieregularnych dochodów z prac dorywczych /k.93/, na mocy art.624§1 kpk w zw. z art.634 kpk orzeczono jak w punkcie III wyroku, uznając, że uiszczenie przez niego kosztów sądowych za postępowanie apelacyjne byłoby dla niego nadmiernie uciążliwe.

/-/ Na oryginale właściwe podpisy.